تێکستی بەهار.....
ئەو بەهارەی لە پایز دەچوو

سەلام عومەر

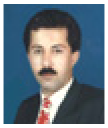

بەشی یەکەم

ویستم بەبەهارێکی تەمەنمدا بێمەوە ،بگەڕێمەوە ئەو رۆژانەی یان ئەو بەهارەی لەپایز دەچوو،رۆژەکانی ئەو ساڵە پڕئاو و شێدار بوون،گیا تائەژنۆ هاتبوو، گەڵاکان سەوزو دەشت ودەر یەکپارچە شینایی،جگە لە گوڵە زەردەکان، جگە لەزەردەی خۆر ئاوا بوون،یان زەرد زەرد بوونی سیماکان،رەنگی زەرد نەدەدیترا،کەچی بەهاری ئەوساڵە لە پایز دەچوو؟

بەخۆم نەبوو رێك بەوێدا بەو بەهارە پایزیەدا چوومەوە،و کەوتمە ناو ئەو گوڵە نیسانیانەی لەسەرە مەرگ دابوون ، بەر لەوادەی ماڵئاوایی دەوەرین ، هاتمەوە ناو ئەو رۆژانەی لەگەمەی منداڵی وفیلمە ترسناکەکان دەچوون ، یان ئەو حیکایەتە ئەفسانەییانەی شەوانی زستان گوێم لێدەبوون ، هاتم دەنگدانەوەیەکی ترسناك، یان شریخەو خرمەی لێکترازانی ناپاڵمەکانم وەبیر هاتەوە ، بەهاری لێکردمە خەزان ، هەلا هەلا بوونی جەستەکان و بەسەریەکدا رمانی شارێك ئەو وێنە تراژیدیایەی لاتۆمار کردم کە قەد لەبیری نەکەم،چونکە لە ناکاوێك نیشتمان سوور داگەڕاو بەهار زەرد دە چۆوە.

ئاسمان ئاسنی دەباراند...

ترسێك لە بەغداوە هات و...

سێبەری لەچاودا چاندم،

لەو رۆژەدا...

لەو بەهارە پایزیە،

ناڵەیەك مناڵی وەراندم،

ئاگرێك شاری سوتاندو....

هەورێکی رەش...

رەش وەکو ئاسۆی شارەکەم

ئاسنی بەسەردا باراندم.

ئەو رۆژە بەردەلاَنەکانی رۆخ شار گوندو پەناو پەسیوەکان ،چیا هڵدێرو شوێنە نەدیوەکان لێواو لێو بوون لەو ژن و منداڵانەی یان لەو خەڵکە بێخەتاو بەستە زمانانەی لەترسی ناپاڵم،لەترسی فرۆکەو چەکە کۆ کوژەکان شاریان جێهێشتبوو،ئەو رۆژە روبار سوور داگەرا بوو ،ئاسمان رەش و ترس رەنگەکانی قوتدابوو،پێم وابوو ئەوساتەوەختانەیە کە مرۆڤ تیایدا بێ مانا دەبێ، یان سەرەتای ئەو کۆتاییە تاریکانەیە کە لەخەوندا دەمدیتن و لێرە لەو بەهارە خەزانیە هەرهەمومان دەیبینین وئیدی کۆتایی بەو مەملەکەتە دێ کەمن پێم وابوو هەموو دنیایە، ئاخر ئەو رۆژە هێشتا لەتەمەنی حەوت ساڵان دا بووم ،هەلا هەلا بوونی مرۆڤم دی،فیچقەی خوێن و بەسەریەکدا رمانی شارێکم دی ،پێم وابوو ئەوە ئەو رۆژەیە کەکۆتایی بوونە ، سەرەتای وەرینی تەمەن و دارمانی ئەو جیهانەیە کەهێشتا نەمدیوە ، رۆژێکەو لەو کۆتاییانە دەچێ کە هەرهەمومان لێی دەترسین ،بەهارێکەو مرۆڤ تیایدا شی دەبێتەوە ،هاوکێشەو یاسا بنە رەتیەکانی ژیان ، لێرە لەم ساتە وەختانەدا هەڵدەوەشێنەوەو ئێمە دەبینە سەرەتای لەناو چوون ،یەکەم هەنگاوی تەفرو تونا بوون و یەکەم بێدەنگیە کەلەوەتەی دنیا دنیایە بەخۆی نەدیوە ، ئەگەرنا ئەوێ رۆژێ سەرەتای کۆمەڵ کوژی و گۆڕینی وەرزەکان بوو ، یەکەم

هەنگاوی ڕێکەوتنە ئاشکراو نهێنیەکان بوو ،دەست وەشاندن لە گوڵ وخەڵکی بێخەتاو شوێنە پیرۆزو فێرگەکان بوو ، ئەوێ ڕۆژێ 1974/4/24بوو ،ویستیان شارێك داوەشێنن ، بۆ هەمیشە بەهار بکەنە خەزان ، منداڵی مەو ژیان هەرلەوێ بەکۆتا بهێنن ،کەچی کەسێ کۆمەڵگایێ ،ولاّتێ ڕێکخراوێ نقەی لێوە نەهات ،بەلاّم لەناو مزگەوتەکان ،لەهۆڵی خانەقاو لەژێر ساپیتە روخاوەکان لەهەموو کونجێکی شاردا ،ناڵەی بریندارو چریکەو لاوانەوەی دایك دەبیسترا ،ئەو بەهارە ئەو ڕۆژە خەزانیە ،من لەهەموو شت دەترسام ،لەناو باخچەیەکی سپیندارداکەوتبوین و خشەی گەلاّکان گمەی باڵی کۆترو فڕینی پاساریەکان ،لەئێمە ببونە (سیخۆ)،ئەو سیخۆ نەعلەتیانەی ماڵ وخوێندنگەو زانکۆ و مزگەوتەکانیان بەسەر یەکتریدا وێران کرد ،سرودەکانیان لەقورگی قوتابیەکاندا تاساندو ....

ئاسمان ئاسنی دەباراند ،

دوکەڵ گەلاّی دەسوتاندو

قەوانەکان.....

قەوانە زەردو لوسەکان

لەبا خەڵما بوونە پشکۆ

بۆنی باروت....

بۆن کروزی زانکۆی شەهید

مناڵیمی وێران کردوو

هەتاوی لێدەشاردمەوە

گرمەی بۆمبا...

ئەوساو ئێستاش

بۆ ئەو بەهارە پایزیەی دەناردمەوە

کەهەر لەئەفسانە دەچێ

لەکابووس و...

ترسی ئەو ئاسمانە دەچێ.

دوای نیوەڕۆی ئەم ڕۆژە یان ئەم عەسرە بەهاریەی کەهەر لە پایز دەچوو، جگە لەپیاوە خۆبەخشەکان کەلەناو شاردا خەریکی شاردنەوەی جەستە لەت و پەتەکان بوون ،خەریکی کۆ کردنەوەی پارچەی مرۆڤە بێ گوناهەکان بوون ،شار ببوە کەلاوەی شەڕ ،بۆنی خوێن لێنەدەگەڕا ژیان بەردەوام بێ، ئێمەش ئێمەی مناڵ و ژن و نیوە مردووەکان،لەژێر گەلاّ سەوزە پایزیەکانی ئەو ڕۆژەدا بەرەو هڵدێرەکان ،ڕوەو شوێنە نەدیو و پەناو پەسیوان پەرتەوازە ببوین ، پێمان وابوو سیخۆکان ،ئەوانەی هاتن وسرشتی شارەکەیان تێك وپێکدا ئەو ئیزراعیلە نەگبەتەیە کە لەوەتەی هەین پێمان دە ترسێنن ، پێمان وابوو ئەم جارە بێتەوە ئیدی ئێمەش کون کون دەبین و کەسمان قوتارمان نابێ ، ئاخر ڕاکردنی ئێمە بەرەو پەنا گەکان دوورکەوتنەوەبوو لەشوێنی مەرگ ،ئەوشوێنەی لەناکاوێك هەر لەچەند چرکە ساتێکدا گیانی سەدان کەس فڕین ، ووردە ئاسن و بۆن کروزی خانوو لەناویشیدا جەستەی مرۆڤ شاری نقوم کرد ، دوکەڵێکی ڕەش ئاسمانی داپۆشی بوو ، باڵندەکان پەرتەوازە ببون وبەرەو لوتکەکان گمەیان دەهات ، هەرچی شوشەو شت ومەکە بەبریقەکان بوو بەقوڕ سواخ دران ، هاژەی ڕوبار ئەو ڕوبارە ڕون و پڕ لەشەپۆلانەی کەلەوەتەی هەیە لەکوێستانەوە دێ و بەناو شاردا ڕەتدەبێ سوور داگەڕابوو ، بەنەرمی و بەبێ ئەو کەفە جوانەی پێشتر هەیبوو، دەهات وئەو وردە ئاسنانەی سارد دەکردەوە کە بەسەریدا دەباری، ئێمەش لەناو سپیندارەکاندا لەشەو دەگەڕاین ، بەدیار مەرگی لەناکاو وتاریکیدا نقەمان لێوە نەدەهات ، ترس لەچاومان دەباری ناڵەی دایکو کچە عازەبەکانی وێ ئەو دایکو کچانەی ئازیزانیان هەلا بەهەلا ببو ئێمەی مناڵی زیاتر دەپەستایە باوەشی دایکمانەوە ، خەمی وێران بوونی شارو سوتانی کتێبەکان و ونکردنی گەمەکان ، ئەو گەمانەی لەو ڕۆژانەدا بەقەوانە زەردو لوسەکان

دەمـان کـرد ، هێنـدەی دی شـپرزەی کردبـووین ،لەگـەڵ هـەواڵی نـەمانی یـان شـەهید بـوونی هـەر کەسێکیـشدا لـەولاوە چریکەوگریەی ئافرەتێك رایدەچڵکاندین و بەترسەوە چاومان دەکردەوە ، ئەو عەسرە یان ئەو دوای نیوەرۆ تەماویـە لەئێمـە نەدەرۆی ، بەدیار شەو و وەرینی گەلاَ سەوزەکان چاومان لەقولایی ئاسمان بریبو ، ئەو بەرزاییەی هێرشەکانی مـەرگ لـەوێوە دێن و ئێمە دەبەن ، لەوێوە لەو بەرزاییانەوە کەلێواو لێوە لەترس :ـ

ئاسمان ئاسنی دەباراند،

گەلاَ بەسەوزی دەوەری...

رنینەوەی پرچی دایکم و

نوزانەوەی....

کچی باوکو برا شەهید

لەناخەوە داپرماندم ،

پێم وابوو ئیدی دوارۆژەو ....

جارێکی دی گەمە ناکەم

جارێکی دی لەناو پۆلدا

شاخی رەنگاو رەنگی گۆیژەو ...

خوایە وەتەن ناڵێمەوە،

لەناو پۆلدا ...

ئیدی ناتوانم بپرسم ،

ئاخ دوا جارەو ئیدی دەمرم،

ئاخ دواجارەو زۆر دەترسم ،

لە شەو نزیك دەبوینەوە،ئێوارەیەك کەپێشتر ئێوارەی وا نەبوو ئێمەی لە تـاریکی دەئالأنـد ،ئـاخر سروشـت چـەند تاریـك بـا چـەند بـێ رونـاکی و وەك شـەوی دەیجوربـا ، بەپێـچەوانەی جـاران و ترسـەکانی نێـو تـاریکی ، مـەرگ ئێمـەی نـەدە دیـت و هەناسەیەك یان ،ئۆخەیەکی دەنگی دایکم ئێمـەی سـەرلەنوێ دروسـت دەکـردەوە ، چـونکە تـاریکی بـۆ بـەلاَو سـیخۆ و ئاسـنی باریو ،لەو رۆژەدا وەك قەڵغان بوو ، پێمان وابوو تەنها تا شەو گەلاَ سـەوزەکان نـەوەرن ،دارەکـان نەروتێنـەوەو ئاسمـان چـاوی لێمان نەبێ ئیدی وردە ئاسن و خرمەی لێکترازانی بۆمب و هاڕەی سیخۆکان بەسـەر ئێمـەی کفـت و مانـدوودا نابـارن ، ئیـدی ئێمـە بـەرەو جێگەیـەکی دوور دوور کـۆچ دەکـەین و یادگاریـەکان قـەوان وکـەلا شوشـەکان ، کتێـب وتەباشـیرەکان ، پارچـەی جەستەی ئازیزان و گـۆڕی شـەهیدی ونـی فوتابیـانی زانکـۆو هـەمو رابـردوو جێدەهێڵین ، دەڕۆیـن و سـنوورە دەسـتکردەکان دەبڕین ، بەرەو ئەو خێوەتە تەلبەند کراوانەی لەزیندان دەچوون لەو پلانـە ترسـناکانە دەچـوون کەبەزینـدوویی ئێمـەی ون دەکرد ، دەرۆیشتین نەمان دەهێشت شەو روناك بێتەوە بەرێ پێـچاو پێـچەکانی (کێلێـدا) ئـاودیو دەبـین ، بـەرەو ئـەو شـوێنە نەدیوانەی تەنها فڕۆکەی لێنی یە ، ئەگەرنا نامۆیی منداڵی دەهاڕێ ونیشتمان وردو خاش دەکا ،

شەو داهات و زۆری نەبرد لەپاشکۆی جێبێکی رەق و تـەقیان هاویـشتین و بـەناو کزەبـا تـەزیوەکانی کوێـستاندا لـە(بـەردەپان)شارێکیان هەڵڕشت ، دواتر بەرەو گەرمێن بەرەو (سەراب گـەرم) فڕێیـان داینـە ئـەو ئاوارەییـەی ،لـەئاوارەبونیان راهێنـاین ، فێرە دەربەدەریەکیان کردین قەد ناوێرم بەناویـدا بـچمەوە ، ئەوجارانـەش کـە بـەنێو بـەهارە پایزیەکانـدا رەتـدەبم ،بـارینی ئاسنم دێتەوە یاد ، یان ئەو رۆژانەی بێ خەتا خەتابار دەکراین و شاریان لێ تێك و پێك داینەوە ، لاویـەتیان لێـستاندین وبـۆ ئێرەیان هێناین ،ئاخر لەوەتەی هەم لەوەتەی دنیا دنیایە.....

لەئاسمان ئاسن دەبارێ،

روناكی لەمندالّی

ئاینده لەلاویەتی

دەترازێن و....

جارێكیتر هەڵدێنەوە

باڵندە بەرزە فرەكان گەڕانەوەو

گەلاّكان سەوز دەنوێنن

ئێمە منالّیمان ونكرد.....

لاویەتیمان لێبەربۆوە

بەلاّم لەجیات سرودە نیشتمانیەكان

فێرە ئەو داباریـنە بووین....

كەلەبەهارێكی پایزی..

یان هەمو بەهارێكی ساڵدا

دروشمێكمان لەسەر زارە

ئەویش :

بیست وچواری چوارە

جێ كەڵبەی سەگی هارە

تانكو تۆپ وتەیارە

ناترسێنێ ئەم شارە.

2007